

Unikalaus turinio knyga

Juozas VYŠNIAUSKAS

Praėjusiais metais sužinojęs, kad yra išleista kunigo Jordano Urbono knyga „Saulutei leidžiantis“, nevalingai pamaniau, kad jos autorius, kaip tai įprasta žmonėms, sulaukusiems garbaus amžiaus, rašo apie savo nueitą gyvenimo kelią, darbus bei dalijasi prisiminimais apie žmones, kuriuos jam buvo lemta sutikti ir su kuriais jis bendravo.

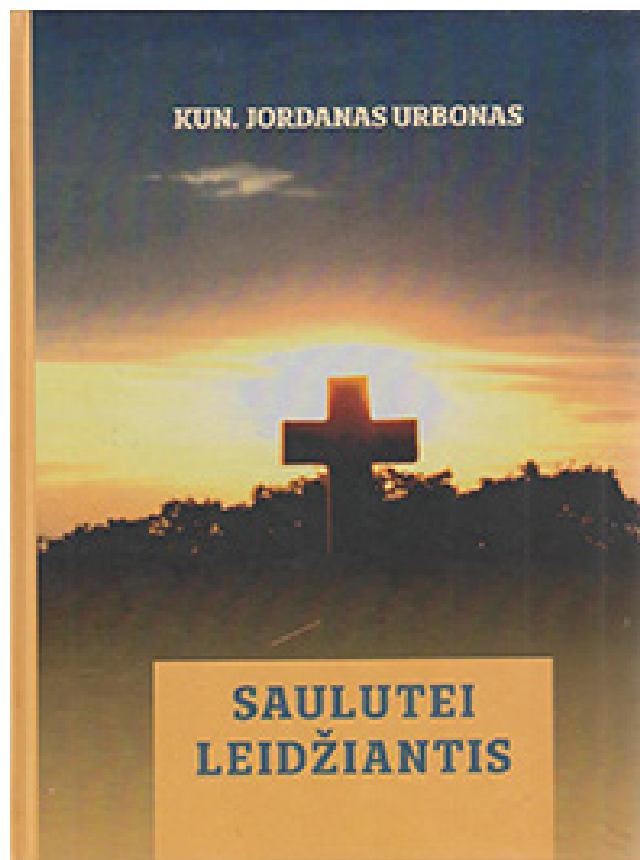
Gavęs šią knygą dovanų ir ją perskaitęs, sužinojau, kad J. Urbonas, jau įžengęs į savo saulėlydį, nuosirdžiai ir pasišventusiai eina Dievo ir Bažnyčios nurodytu tarnavimo Dievui ir žmonėms keliu bei juo veda tuos, kurie nori jam padedant eiti kartu.

Knygoje iš pradžių pateikiamos liturginių metų sampratos, liturginių švenčių pavadinimai, paaiškinama, ką kuri reiškia. Liturginiai metai prasideda Adventu. Kunigas skaitytojams primena, kokioms intencijoms yra skirti Advento sekmadieniai, Kalėdų, Velykų ir kitas laikas, kaip tampama šventaisiais, kaip ieškoma ir randama Dievo karalystė.

Sekmadinių apmąstymuose, kuriuos aš pavadinau pamokslais, remiantis Evangelijos žodžiais, tiesomis, paaiškinama Dievo įsakymo „Sekmadienį švęsk“ istorija ir prasmė. Pavyzdžiui: V sekmadienis. Nevalia apie kitus galvoti ir kalbėti blogai; VI sekmadienis. Krikščioniška artimo meilė nėra emocija; VII sekmadienis. Turime atleisti, kad mums patiems būtų atleista...

Visų XXXII sekmadinių aptarimas išdėstytas 274 knygos puslapiuose. Visuose sekmadinių apmąstymuose pateikiama daug gyvenimiškų pavyzdžių, patirčių. Rašoma: „Kristaus atsakymas aiškus tikinčiajam žmogui. Tai amžinas gyvenimas ir mirusiųjų prisikėlimas. Dievo apreiškimas moko, kad mirtis – vartai į amžinąjį gyvenimą. Tikinčiajam mirtis – tai užgimimas amžinajai laimei.“

Toliau knygoje – papildomi kunigo Jordano pamąstymai, parengti remiantis Evangelija. Jie išspausdinti šešiasdešimtyje knygos puslapių. Pirmieji jų pavadinimai skamba taip: *Dievo logika – meilės logika; Mylėti Dievą ir artimą; Meilės svarba mūsų gyvenime; Mylėk kito tikėjimo žmogų; Gyventi*

Jordano Urbono knygos „Saulutei leidžiantis“ viršelis

vilties dvasia... Paskutinįjį pamąstymą – „Būti išmintingam“ – autorius užbaigia tokiais žodžiais: „Prisiminkime, kad krikščionybė nėra gyvenimu patenkintųjų ir patogiai jame įsitačiusiųjų religija. Ji nežada absoliutaus pasitenkinimo gyvenimu. Jei kuris nors krikščionis pradeda puikuotis atsisakydamas naujų ieškojimų ir pasiekimų, toks žmogus nėra katalikas. Krikščionybė tampa tiesa, kai paliudijama gyvenimu. Tai daryti esame įpareigoti visais būdais. Svarbu galvoti ne vien apie save, kaip pas mus jau tapo tradicija. Svarbu galvoti ir apie kitus. Svarbu daryti gera, kad ir kitiems būtų lengviau ir maloniau gyventi. Tik šitaip mes liudijame tikėjimo grožį ir tiesą, ir savo žmoniškumą.“

Knygoje išspausdinti ir septyni kunigo sukurti eilėraščiai. Juose dar labiau atsiskleidžia knygos autoriaus meilė Dievui, Gimtinei, Tėvynei.

Po jų einančiame pamintijime „Viešpatie, ateišk išgelbėti manęs“ skaitome: „Bažnyčia ir šiandien prašo nuosirdžiai prisiminti Marijos kvietimą atgailauti, melstis už Bažnyčią, kaip tikinčiųjų bendruomenę, už kunigų šventumą, už nuodėmėje gyvenan-

(Nukelta į 18 p.)

čių žmonių atsivertimą ir už taiką pasaulyje...

Prisipažinsiu, man visiškai nauja ir netikėta buvo iš aptariamų knygų sužinoti, kad kunigas Jordanas Urbonas parašė litanijas „Dievo Tarno kun. Ignaco Štacho litanija“ (išversta net į vokiečių kalbą), „Dievo Tarno Mečislovo Jurevičiaus litanija“, „Dievo Tarno kunigo kankinio Pranciškaus Budrio litanija“, kuri išversta į vokiečių ir rusų kalbas, „Šventosios motinos Teresės iš Kalkutos litanija“, Holokausto aukų atminimui pagerbti „Šv. Editos Štein – šv. Kryžiaus Teresės Benediktinos (1891–1942) litanija“, „Kunigo kapucino Tėvo Stanislovo litanija“ (išversta į lenkų kalbą), „Dievo Tarnui kunigui kankiniui Stanislovui Pijui Rimkui litanija“, „Palaimintojo Karolio Akučio litanija“, „Kristaus kančios litanija“.

Skyrelyje „Keletas publikacijų“ – kunigo Jordano adventiniai tekstai, kurie buvo paskelbti leidinyje „Šiaulių naujienos“. Išspausdinta ir laikraštyje „Utenis“ paskelbta knygos autoriaus parašyta vienos poezijos knygos recenzija – „Poezijos knyga – tartum maldaknygė“. Tame pačiame skyriuje išspausdinti Vidos Urbonienės tekstai „Atverta kunigo širdis“, „Nesuabejojęs pašaukimu“ apie knygos autorių (jie buvo paskelbti „XXI amžiuje“). Ten pat išspausdinti ir dr. Irenos Ramanekienės straipsniai „Trisdešimt metų kunigo tarnystėje“ ir „Dievo tarno kun. Ignaco Štacho litanijos istorija“ (abu pirmą kartą išspausdinti „Šiaulių naujienose“).

I. Ramanekienė rašo apie kun. J. Urbono tarnystę jam dirbant Šiaulių Šv. Petro ir Povilo katedroje, Eržvilko ir Vadžgirio, Čekiškės ir Butkiškės, Bazilionų ir Aukštelkės, Skaistgirio ir Juodeikių parapijose. Iš papildomai pateiktos informacijos sužinojau, kad jis ėjo kunigo pareigas ir Šakynos, Žarėnų-Latvelių bažnyčiose, o dabar yra Šiaulių Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios vikaras, altarista. Paskelbtas ir 2024 m. tos pačios autorės Utenos kraštiečių kultūriniame žurnale „Indraja“ išspausdintas straipsnis apie kunigo J. Urbono bendradarbiavimą su istorike dr. Aldona Vasiliauskiene.

Knygos gale išspausdintame J. Urbono tekste rašoma apie Gudų kaimą, Vieکشnių miestelį Mažeikių rajone. Ten kunigas užaugo. Čia pat – ir jo padėka knygos sudarytojai bei redaktorei dr. I. Ramanekienei bei Birutei Musneckienei, kuri sumaketavo leidinį ir parengė nuotraukas sklaidai.

Vis dar aktuali, jautri „biežininkų“ tema

Juozas VYŠNIAUSKAS

Iš tėvų dar vaikystės metais buvau girdėjęs, kad per Antrąjį pasaulinį karą hitlerinės Vokietijos okupacinė valdžia į mūsų šeimos namus buvo atkėlus ir pas mus apgyvendinusi rusų „biežininkų“ (pabėgėlių) šeimą. Jų būta ir kitose Klauseikių kaimo valsietiečių, tarp jų ir stambesnių ūkininkų, sodybose. Visą savo netrumpą gyvenimą mintijau išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių, kokiomis aplinkybėmis ir iš kur jie buvo pabėgę ir pas mus atkelti.

Bendroji apžvalga

Ilgą laiką prieinamos informacijos šia tema nebuvo arba jos negebėjau rasti. Šiais metais Internetė aptikau Nastazijos Kairiūkštytės publikaciją „Vokiečių atvežti rusai Lietuvoje II pasaulinio karo ir pirmaisiais pokario metais“. Ji rašo: *„Okupuotose kraštuose hitlerininkai savo tikslams naudojo ne tik materialinius išteklius, bet ir žmones. Vėžė priverčiamiesiems darbams į Vokietiją, masiškai suiminėjo, žudė bei trėmė iš gimtųjų vietų. Daug žmonių buvo ištremta iš rytinių SSRS sričių: Leningrado, Novgorodo, Vitebsko ir kt. Oficialiuose vokiečių dokumentuose jie vadinami karo pabėgėliais. Iš tikrųjų tai prievarta iš fronto veiksmų zonos ir kitų vietų iškelti žmonės“*.

Matyt, pagal tai, kaip jie buvo vadinami oficialiuose vokiečių dokumentuose, jiems ir prigijo „biežininkų“ (bėglių, pabėgėlių) vardas, nors šiaip juos reiktų vadinti tremtiniais, perkeltaisiais, evakuotaisiais asmenimis. Beje, anuo metu pasitaikė ir savarankiškai į mūsų kraštus atbėgusių SSRS piliečių, norėjusių išvengti karo veiksmų, bado.

Į Lietuvą evakuotieji SSRS piliečiai, dėl sveikatos, neįgalumo ar jaunumo netinkami darbams Vokietijoje, buvo paskirstyti po visas apskritis ir miestus. Vokiečiai iš karo veiksmų zonos išvežė ištisus kaimus, rajonus, todėl perkeltuosius sudarė šeimos. Pavienių pasitaikydavo mažai. Stengtasi visus atkeltuosius ap rūpinti gyvenamuoju plotu, o tai padaryti nebuvo lengva. Nemažai sunkumų patyrė daugelis ūkininkų, pas kuriuos buvo apgyvendintos gausios rusų šeimos.